

eduresourceza.com

ANTWOORDE VIR GEDIGTE

PalimpSES deur Johann de Lange

DIE DAGBOEK-INSKRYWING :

- a) bome
- b) lug
- c) kreukellose
- d) skryf
- e) verstaan
- f) houtkappers
- g) byle
- h) vel
- i) meulens
- j) gesaag
- k) gemaal
- l) gepulp
- m) geplet
- n) stil
- o) kletterend
- p) tikmasjiene
- q) grein
- r) gamma
- s) pynlik
- t) oggend

WOORDVERKLARINGS :

WOORD	SINONIEM / DEFINISIE	ENGELS
palimpSES	perkamentrol – skryfding waarop antieke Grieke geskryf het.	<i>parchment roll –</i>
kreukellose	sonder enige kreukels / voue / lyne	<i>without any wrinkles</i>
houtkappers	mense wat bome afkap om hout te kry	<i>wood cutters</i>
byle	kapding – gereedskap waarmee bome afgekap kan word	<i>axe</i>
pulp	om iets te meng tot 'n waterige mengsel	<i>pulp</i>
vel	af te kap	<i>chop down</i>
meulens	plek waarheen die bome gaan as dit afgekap is om verwerk te word	<i>mills</i>
plet	om hout fyn te maal	<i>creasing</i>
kletterend	klank wat iets maak	<i>clattering</i>
tikmasjien	instrument wat gebruik is om op te tik voor die tyd van rekenaars	<i>type writer</i>
fynste	beste / hoogste kwaliteit	<i>finest</i>

grein	draad van die hout / papier	<i>grain</i>
gamma	letter van die Griekse en ook ons alfabet	<i>third Greek letter</i>
dein	ontstaan	<i>billow</i>

ANTWOORDE :

DIE TITEL :

- 1.1. Grieks
- 1.2. 'n Palimpses is 'n perkament rol waarvan die oorspronklike skrif afgekap is of onsigbaar is, maar daar kan weer op geskryf word.
- 1.3. Ja, want net soos die gebruikte perkament rol weer gebruik kan word vir 'n ander boodskap; kry die afgekapte bome ook 'n nuwe funksie.

STROFE 1 :

- 1.4. Die lug / hemel / uitspansel
- 1.5. Die bome groei hoog in die lug en nou lyk dit asof die bome besig is om in die lug te skryf.
- 1.6. "blou kreukellose"
- 1.7. Punt
- 1.8. Hulle kap die bome af.
- 1.9. "byle"
- 1.10. "saag en maal en pulp en plet"
- 1.11. Vernietiging
- 1.12. Die bome is nou dood / stil / afgekap.

STROFE 2 :

- 1.13. "stil"
- 1.14. Tot wanneer die digter op sy tikmasjien werk.
- 1.15. Die digter
- 1.16.1. byl
- 1.16.2. tikmasjien
- 1.17. Dit dui op die kwaliteit van die papier wat geskep is.
- 1.18. Dit is die derde letter van die Griekse alfabet.
Dit is die letter "g" in ons alfabet.
Dit is 'n toonleer in musiek.
Dit is 'n helder ster.
Dit was 'n simbool van 'n hoeksteen vir Christene eeue gelede.
- 1.19. Die "g" in ons alfabet, want gedigte het te make met letters van die alfabet en gamma verteenwoordig hier die hele alfabet. (sinekdogee)
- 1.20. Hy laat die bome herleef.
- 1.21. In strofe 1 word die bome vernietig en in strofe 2 laat die digter die bome herleef.
- 1.22. Dit is die jaarringe van die bome wat vir ons die ouderdom van die bome wys. Dit kan ook op die klank van die tikmasjien dui as die balk gedruk word om oor te gaan op 'n volgende reël.
- 1.23. oggend

VERSTEGNIESE ASPEKTE :

- 1.24. Ja, want dit gee vir ons die papier wat ons byna daaglik gebruik.
Nee, want dit beskadig die natuur en lei tot aardse verwarming.
(Enige ander gepaste verduideliking.)
- 1.25. Dinge wat vernietig / dood is, kan weer gebruik word om iets anders te skep.
- 1.26. Herwin, hergebruik en verminder
- 1.27. Vernietiging en vernuwing
- 1.28.1. "Bome skryf teen die blou lug"
- 1.28.2. "saag en maal en pulp en plet"
- 1.28.3. "kletterend"
- 1.28.4. "stil"
- 1.28.5. "gamma"

Huiskat deur Elizabeth Eybers

DIE BRIEF :

- a) strek
- b) strak
- c) buig
- d) luiperdlies
- e) rol
- f) fluwelig
- g) keel
- h) bors
- i) buik
- j) kat
- k) sielloos
- l) anoniem
- m) skerwe
- n) agaat
- o) koud
- p) driehoekige
- q) arglistig
- r) vloeibaar
- s) regmaak
- t) ekstase
- u) angs
- v) teerheid
- w) smalend
- x) kronkel
- y) behoedsaam

WOORDVERKLARINGS :

WOORD	SINONIEM / DEFINISIE	ENGELS
strek	om uit te rek	<i>stretch</i>
strak	styf	<i>stiff / tight</i>
behaaglik	gemaklik	<i>pleasantly</i>
luiperdlies	binne deel van bobeen	<i>thigh</i>
fluwelig	pelsagtig	<i>furry</i>
oopgevelek	oopgesper	<i>spread open</i>
buik	maag / pens	<i>stomach</i>
suig	absorbeer	<i>absorb</i>
siel	gees	<i>soul</i>
skerwe	fragmente	<i>fragments</i>
agaat	swart edelsteen	<i>black semi precious stone</i>

gelaat	gesig	<i>face</i>
arglistig	slim / skelm	<i>crafty / cunning</i>
vloeibaar	lopend	<i>liquid / flowing</i>
lenig	slank	<i>lithe</i>
versadig	vol	<i>saturated / full</i>
veearts	dieredokter	<i>veterinarian</i>
reggemaak	onvrugbaar gemaak	<i>fixed</i>
ekstase	vreugde en geluk	<i>ecstasy</i>
angs	bangheid / vrees	<i>fear</i>
voortbring	geboorte gee / lewe skenk	<i>give birth to</i>
eenselwig	teruggetrokke	<i>reserved</i>
teerheid	sagtheid	<i>tenderness</i>
stuit	stop	<i>stop</i>
smalend	minagtend	<i>contemptuous</i>
kronkel	meander	<i>meander</i>

DIE TITEL :

- 1.1. Dit maak die gedig universeel. / Dit dui nie op 'n spesifieke kat nie, maar enige kat enige plek enige tyd.
- 1.2. Samestelling
- 1.3. Dit is 'n mak / getemde kat was as troeteldier in die huis aangehou word.

STROFE 1 & 2 :

- 1.4. Strek haarself uit / lek haar lies / rol om
- 1.5. "behaaglik"
- 1.6. Om haar lies te lek
- 1.7. Hy verwys eintlik na die kat se hare (pels).
- 1.8. "oopgevlak"
- 1.9. Om die son op te suig
- 1.10. "buik"
- 1.11. Hulle noem haar net "kat". / Sy is anoniem.
- 1.12. Ja, "sonder siel"
- 1.13.1. haar oë
- 1.13.2. pupille
- 1.13.3. gesig
- 1.14. Sy staar koud uit haar gesig.
- 1.15. "driehoekige"
- 1.16. "arglistig"
- 1.17. Die spreker noem sy is "vloeibaar soos 'n blink reptiel."

STROFE 3 :

- 1.18. "los en lenig"
- 1.19. Sy sal nooit klein katjies kan kry nie.
- 1.20. Die voornaamwoorde wat die spreker gebruik. / Sy is "reggemaak" / SY kan nie lewe voortbring smaak nie.
- 1.21. Die kat sal nooit kleintjies kry nie.

- 1.22. “Ekstase en angs”
- 1.23. “alle teerheid”
- 1.24. Sy sluit haar oë minagtend en loop verby sy greep.
- 1.25. “behoedsaam”
- 1.26. “smalend”

VERSTEGNIESE ASPEKTE :

- 1.27. sonnetvorm
- 1.28. Dit bestaan uit 14 versreëls. Dit het ‘n oktaaf en sestet.
- 1.29. Italiaanse sonnet
- 1.30. abba / cddc / effgge : Paarrym en omarmde rym en paarrym
- 1.31.1. “strek hoog op vier strak bene”
- 1.31.2. “Smal skerwe van agaat / staar koud uit ...”
- 1.31.3. “luiperdlies”
- 1.31.4. “vloeibaar soos ‘n blink reptiel”
- 1.31.5. “reggemaak”
- 1.31.6. “reggemaak”

Rondom my ... deur Dawie de Jager

DIE DIALOOG :

- a) hierdie
- b) moet
- c) haastigheid
- d) ondergekry
- e) blou
- f) oë
- g) pla
- h) terughou
- i) wie jy is
- j) wie jy graag wil wees
- k) wees net jy
- l) tyd
- m) rukkie
- n) rondom
- o) as jy wil

WOORDVERKLARING :

WOORD	SINONIEM / DEFINISIE	ENGELS
rondom	by / naby / langs / langsaan	<i>close / near / next to</i>
haastigheid	om iets vinnig te doen	<i>hurry / frenzy</i>
ondergekry	het my tweede laat kom	<i>got the better of me</i>
pla	hinder / bekommer	<i>bother</i>
terughou	geheim hou	<i>keep as a secret</i>

TITEL :

- 1.1. Naby / langsaan / by
- 1.2. Die spreker
- 1.3. Ja, want die digter gebruik persoonlike voornaamwoorde wat die spreker onmiddellik betrek.

STROFE 1 :

- 1.4. Ek-spreker
- 1.5. "hierdie keer"
- 1.6. Hy herhaal die sin. / Hy gebruik 'n sterker hulpwerkwoord, nl. moet.
- 1.7. Sy oorhaastigheid het in die verlede tot baie probleme gelei.
- 1.8. "haastigheid"

STROFE 2 :

- 1.9. Herhaling
- 1.10. Hartseer / ongelukkigheid
- 1.11. Daar is dinge wat haar ook pla.
- 1.12. Sy hou sekere dinge weg van hom.

- 1.13. Sy moet net haarself wees. / Sy moet die ware sy wees.
- 1.14. Sy moet net haarself vir hom wees. / Sy moenie voorgee om iemand anders of iets anders te wees nie.

STROFE 3 :

- 1.15. In strofe 1 praat hy van homself en in strofe 3 praat hy van wat sy geliefde moet doen.
- 1.16. By hom (die spreker)
- 1.17. Al is dinge nie goed tussen hulle nie, wil hy haar nog steeds naby hom hê, want hy is lief vir haar.
- 1.18. Dit hang net van haar af.
- 1.19. **VERSTEGNIESE ASPEKTE :**
- 1.20. "as jy wil / net as jy wil"
- 1.21. Om aandag op die gedagte te plaas. / Om die gedagte te beklemtoon.
- 1.22. "... veels te veel keer"
- 1.23. "ondergekry / my ondergekry"
- 1.23.1. Dit lei tot die vinniger lees van die gedig.
- 1.23.2. Om die ritme en tempo te behou.
- 1.24. ellips
- 1.25. Eie woorde wat leerder invul, maar dit moet inpas by sin en boodskap, bv. "nes jy wil, my geliefde"

Tien haikoes vir die Vredefortkoepel deur Hans du Plessis

KOERANTARTIKEL :

- a) klipvuis
- b) lewe
- c) aarde
- d) asem
- e) yslike
- f) jaag
- g) winternis
- h) bakhand
- i) reën
- j) herfs
- k) blare
- l) kil
- m) uitbroei
- n) stof uit stof
- o) oorheers
- p) dier
- q) duif
- r) rook
- s) roet
- t) uitgeteerde
- u) wêrelderfenis
- v) swael
- w) vuur

WOORDVERKLARINGS :

WOORD	SINONIEM / DEFINISIE	ENGELS
klief	sny / vlieg / beweeg	<i>cut</i>
klipvuis	meteoriet	<i>stone fist</i>
klap	slaan	<i>smack</i>
yslike	yskoue / enorme	<i>icy / huge</i>
winternis	wintertyd en koue	<i>winter</i>
sonder	niks / geen	<i>without</i>
verstom	stil	<i>stunned</i>
bakhand	oop hand	<i>open hand</i>
kliphart	koue hart / baie hard	<i>stone heart</i>
dwarrel	val / sweef	<i>float</i>
broei	gee geboorte aan	<i>breed / give birth to</i>
oorheers	domineer	<i>dominate</i>
bestaan	lewe	<i>exist</i>
perforasies	stippellyne	<i>perforations</i>

mens-dom	humaniteit	<i>humanity</i>
treksaag	saag wat deur twee mense hanteer word	<i>double handed saw</i>
uitgeteer	vermaer / afgetakel / geteerde	<i>wasted away / tarred</i>
swael	swawel	<i>sulphur</i>

DIE TITEL :

- 1.1. Haikoe
- 1.2. Dit bestaan uit drie versreëls en 17 lettergrepe in die verhouding 5 : 7 : 5.
- 1.3. Vredefortkoepel
- 1.4. Noord-Vrystaat
- 1.5. 'n Meteoriet het die aarde sowat 2 biljoen jaar gelede getref en die koepel geskep waarin Vredefort gebou is.
- 1.6. Dit is deur UNESCO tot wêrelderfenisgebied verklaar.
- 1.7. Die water word deur rioolafval besoedel. / Die mens dra by tot die vernietiging van die gebied.

METEORIEET :

- 1.8. Ruimte
- 1.9. "klief"
- 1.10. " 'n klipvuus"
- 1.11. Dit "klap lewe uit die aarde".

WIND :

- 1.12. "Asem"
- 1.13. "jaag"
- 1.14. Yslike kan dui op hoe koud dit was. Dit kan ook dui op die belangrikheid van die dag toe die meteoriet die aarde getref het.
- 1.15. Die winter gaan weg.

WATER :

- 1.16. Dit maak die area silwer / skoon.
- 1.17. S – klank

GROND :

- 1.18. Dit dui op die koepel wat gevorm het toe die meteoriet die aarde tref.
- 1.19. Die meteoriet self / ook hoe hard dit is.

BOOM :

- 1.20. Die blare val van die bome af en dit maaj plek vir die lente wat later sal volg.

MENS :

- 1.21. "stof uit stof"
- 1.22. Die mens oorheers die aarde.
- 1.23. Die mens dra by tot die besoedeling van die natuur.

Wêrelderfenis :

- 1.24. Die koepel skeur
- 1.25.1.   Figuurlik
- 1.25.2.   Die mens split op grond van hulle verskille.

BESOEDLING :

- 1.26. Hulle besoedel die Vredfort-area.
- 1.27. Byle en treksae
- 1.28. Hulle boet as gevolg van die besoedeling.
- 1.29. “rook” en “roet
- 1.30. Die vure wat mense maak. / Die fabriek in die area / Die motors se uitlaattype.

DANKGEBED :

- 1.31. God / Heer
- 1.32. “uitgeteer”

TIEN :

- 1.33. ‘n Meteoriet gaan weer die aarde tref.
- 1.34. Leerder se opinie.

VERSTEGNIESE ASPEKTE :

- 1.35.1.   “Deur die donker klief ...”
- 1.35.2.   “ ‘n klipvuis ...”
- 1.35.3.   “en klap die lewe uit die aarde uit
- 1.35.4.   “yslike” / “kliphart” / “uitgeteer”
- 1.35.5.   “ ‘n Asme jaag oor / yslike nagte ...”
- 1.36. deur die don-ker klief
      ‘n klp-vuis en klap le-we
      uit die aar-de uit

EK HET 'N HUISIE BY DIE SEE deur H.A. FAGAN

E-POS :

- a) huisie
- b) nag
- c) aaneen
- d) golwe
- e) rots
- f) oseaan
- g) woeste
- h) huil
- i) kreun
- j) klag
- k) nood
- l) dwalend
- m) klagend
- n) graf
- o) dood
- p) smag
- q) vuurtjie
- r) kersie
- s) loei
- t) ruk
- u) warm
- v) dig
- w) nag
- x) weer
- y) wind
- z) oseaan

WOORDVERKLARING :

WOORD	SINONIEM / DEFINISIE	ENGELS
aaneen	sonder ophou	<i>continuous</i>
woeste	wilde	<i>wild</i>
krag	mag	<i>force</i>
kreun	grom	<i>groan</i>
klag	kla	<i>complain</i>
nood	in 'n ernstige geval	<i>emergency / need</i>
dwalend	rondlopend	<i>roaming</i>
klagtend	kla sonder ophou	<i>complaining</i>
smag	wens voor	<i>yearn for / wish for</i>
loei	geluid van die wind	<i>sound of the wind</i>
ruite	vensters	<i>windows</i>

DIE TITEL :

- 1.1. Hy gebruik die persoonlike voornaamwoord “ek”.
- 1.2. Dit gee meer gevoel / dui op die feit dat hy beskeie / nederig is.
- 1.3. Langs die see / by die see
- 1.4. Die see is onvoorspelbaar net soos die lewe; daarom gebruik hy die see.

STROFE 1 :

- 1.5. Die titel word herhaal in die eerste versreël; so maak die digter seker die strofe sluit aan by die titel.
- 1.6. “nag”
- 1.7. Om die gedurige beweging van die see te verteenwoordig en te beklemtoon.
- 1.8. ‘n rots

STROFE 2 :

- 1.9. Hy hoor die winde huil.
- 1.10. “kreun” / “klag”
- 1.11. Afgestorwenes / dooies wat nie rus kan vind in hulle dood nie
- 1.12. Hulle dwaal rond en hulle kla.
- 1.13. Hulle kan nie rus vind nie.

STROFE 3 :

- 1.14. Ja, want sy vuurtjie brand nog en sy kersie gee nog lig.
- 1.15. Die vuurtjie wat brand. / Die kersie wat lig gee.
- 1.16. Die winde ruk aan die ruite.

STROFE 4 :

- 1.17. Die “nag”, “wind”, “weer” en “oseaan”.
- 1.18. Hoop / Geloof

VERSTEGNIESE ASPEKTE :

- 1.19. Engelse sonnet
- 1.20. Die gedig Huiskat bestaan uit ‘n oktaaf (twee kwatryne) en ‘n sesties (2 tersienes) en hierdie gedig bestaan uit 3 kwatryne en ‘n rymende eindkoeplet.
- 1.21.1. “ek hoor aaneen, aaneen die golwe slaan”
- 1.21.2. “Ek hoor die wind huil ... soos van verlore siele in hul nood.”
- 1.21.3. “ ‘n kreun, ‘n klag ...”
- 1.21.4. “Ek het ‘n huisie by die see”
- 1.21.5. “loei”
- 1.21.6. “Dis nag / Ek hoor aaneen ...”
- 1.22.1. Opstapeling van woorde met min of meer dieselfde idee.
- 1.22.2. “wat in graf en dood”
- 1.22.3. Beide dui op die dood.

BOEKMERK deur MARISA JOUBERT

STROOIBILJET :

- a) mossies
- b) stoei
- c) woerende
- d) seilende
- e) waterspieël
- f) klipvloergang
- g) druppel
- h) skooljare
- i) mor
- j) protesteer
- k) ver
- l) naby
- m) leer
- n) oor te maak
- o) skoolklok
- p) mossiekind
- q) pars
- r) boekmerk
- s) onheil
- t) ellelange

WOORDVERKLARINGS :

WOORD	SINONIEM / DEFINISIE	ENGELS
boekmerk	Item wat wys waar leser opgehou het met lees in 'n boek.	<i>book mark</i>
mossies	soort voëltjie	<i>sparrow</i>
stoei	sukkel	<i>struggle / wrestle</i>
woerende	bewegende	<i>moving</i>
vlerke	wieke	<i>wings</i>
seilende	besig om te vaar op water	<i>sailing</i>
waterspieël	Refleksie op vloer wat lyk soos water	<i>water mirage</i>
klipvloergang	tipe teel op vloer in skool se hang	<i>stone floor passage</i>
vlytig	fluks	<i>diligent</i>
verbaas	geskok	<i>awed / shocked</i>
jasmyn	tipe blom / kruie	<i>jasmin</i>
mor	grom	<i>groan</i>
protesteer	teen gaan	<i>protest</i>
toentertyd	Lank gelede	<i>long ago</i>
namens	vir	<i>on behalf of</i>
pars	druk	<i>press</i>
soldaatjies	vegtertjies	<i>soldiers</i>

onheil	euwel	<i>evil</i>
ellelange	aaneen / baie lank	<i>very long</i>

TITEL :

- 1.1. 'n Item wat die leser egbruik om te wys waar hy / sy ophou lees het in 'm boek.
- 1.2. Konnotatief
- 1.3. Dit beteken belangrike gebeurtenisse wat in die geheue weggebêre word of aangename herinneringe wat die persoon altyd sal onthou.
- 1.4. Ja, want elke skooldag moet 'n dag wees wat die kinders altyd op 'n positiewe manier sal onthou.
Nee, want die titel het niks te make met die inhoud van die gedig nie.
- 1.5. Leerder se eie keuse in terme van Boekmerke in sy skooljare.

STROFE 1 :

- 1.6. Hulle het "wange soos mossies".
- 1.7. "stoei"
- 1.8. Dit is altyd woerende vlerke wat wys dat hulle hande gedurig beweeg.
- 1.9.1. 'n Pryslied of Bedankingslied
- 1.9.2. Elke kind kan geprys word vir hulle positiewe houding om skool toe te kom al stoei hulle soggens daarteen.
- 1.10. in die skool

STROFE 2 :

- 1.11. "vlytig"
- 1.12. Die beeld van reëndruppels wat val.
- 1.13. jasmyn
- 1.14. "mor" / "protesteer"

STROFE 3 :

- 1.15. Hoekom moet hulle al die inligting in die skool leer.

STROFE 4 :

- 1.16. Sy wou elke dag 'n dag vir die kinders maak om altyd te onthou.
- 1.17. Sy onderrig vir die kinders namens die kinders, d.w.s. leerdergesentreerd.
- 1.18. Die leerders

STROFE 5 :

- 1.19. Jy druk al die vog uit en druk dit plat.
- 1.20. Beide is platgedruk.

STROFE 6 :

- 1.21. Totdat almal net die geur van jasmyn kan boekmerk.
- 1.22. "onheil"
- 1.23. "ellelange reis"

VERSTEGNIESE ASPEKTE

- 1.24.1. "Kinders / met wange soos mossies"
- 1.24.2. Kinders en mossies se wange
- 1.25.1. "woerende"
- 1.25.2. Ja, want dit beskryf die klank perfek.
Nee, want 'n woer-woer maak die geluid; nie kinders nie.
- 1.26. metafoor
- 1.27.1. Twee teenoorgestelde begrippe hou direk verband met mekaar.
- 1.27.2. "bittersoet"
- 1.28. Jy onthou die gebeurtenisse as belangrike dae en jou lewe.

Pryslied deur Antjie Krog

WOORDVERKLARING :

WOORD	SINONIEM / DEFINISIE	ENGELS
pryslied	Liedjie wat iemand vereer	praise song
sandkliphart	Unie-gebou in Pretoria	sandstone heart
skraal	maer / dun	thin / lean
houtskool	Dui op die haarkleur – askleurig	charcoal
sandkleurige	Kleur soos die sand	color like sand
vlesige	vleiserig	fleshy
palmkussing	Sagte deel van palm in duim area	palm cushions
gevestigde	gestigde	established
rivieroewers	Langs die rivier	river banks
heelmaker	geneser	healer
priem	steek / staan uit	prick / stand out
ratelaar	woordvoerder	spokesperson
swart pimperl	So genoem in apartheid omdat hy maklik die polisie ontwyk het.	black pimperl
getrokke	getrekte	drawn
tak	boomstuk	branch
sleepsel	oorblyfsels	towing
opspoorder	vinder	finder
pante	kante	sides
verskeurde	geskeurde	torn
stig	vestig	establish
vrede	rustigheid	peace
nasies	volke	nations

DIE HULDEBLYK :

Gebore : 18 Julie 1918
 Gesterf : 05 Desember 2013

- a) sandkliphart
- b) kop
- c) skouers
- d) houtskool
- e) as
- f) uNosekeni
- g) vlesige
- h) uNgubengcuka
- i) Dalindyabo
- j) rivieroewers
- k) iNqunu

- l) heelmaker
- m) Thembu
- n) geglimlag
- o) gehuil
- p) ratelaar
- q) swart pimpernel
- r) Nelson RolihlahlaMandela
- s) getrokke
- t) sleepsel
- u) verskeurde
- v) opspoorder

VRAE :

DIE TITEL :

- 1.1. Dit is 'n liedjie of gedig wat opgedra of gesing word om iemand te vereer.
- 1.2. Die Afrika-kulture, veral die Xhosa-kultuur.
- 1.3. Ja, want in hierdie gedig word ons oud-president, Nelson Rolihlahla Mandela se lewe en dit wat hy vir Suid-Afrika beteken het, besing en hy word vereer.

STROFE 1 :

- 1.4. Dit verwys na die Unie-gebou.
- 1.5. In Pretoria
- 1.6. Nelson Rolihlahla Mandela
- 1.7. Letterlik - Hy is langer as almal.
Figuurlik – As gevolg van die tipe persoon wat hy is, troon hy en sy nalatenskap bo ander uit.
- 1.8. “houtskool” / “as”
- 1.9. uNosekeni
- 1.10. “vlesige palmkussings”
- 1.11. uNgubengcuka
- 1.12. Dalindyebo
- 1.13. Thembu
- 1.14. iNqunu
- 1.15. Hy was die heelmaker van sy stam.

STROFE 2 :

- 1.16. Die moesie
- 1.17. Op sy bolip

STROFE 3 :

- 1.18. Hy het nooit gelag of gehuil nie.
- 1.19. Hy was die eerste ratelaar.
- 1.20. Omdat hy die apartheidsregering se onluste polsie so maklik kon ontduik het.

STROFE 4 :

- 1.21. In die Unie-gebou in Pretoria
- 1.22. “getrokke tak”
- 1.23. Sy nalatenskap is wydverspreid deur die hele land.
- 1.24. Hy spreek tot die mense se harte.
Hy raak mense se harte aan.
- 1.25. Hy het ‘n verskeurde nasie weer heel gemaak.
Hy het ‘n nasie wat kwaad vir mekaar was weer tot ‘n eenheid gebring.
- 1.26. Hy het hulle mekaar laat ondersteun en help.
- 1.27. Vrede
- 1.28. Die ma van nasies
- 1.29.1. D
- 1.29.2. E
- 1.29.3. A
- 1.29.4. B
- 1.29.5. C
- 1.30. “vandag / staan hy”
- 1.31. Dit is ‘n pryslied (liedjie) wat gesing word en as mense sing, dink hulle nie aan leestekens nie.
- 1.32. Dit skep eenheid in die gedig.
Dit dra by tot die tempo en musikaliteit van die gedig.
Dit hef belangrike inligting uit.

Die Boodskapper deur Peter Snyders

WOORDVERKLARING :

WOORD	SINONIEM / DEFINISIE	ENGELS
boodskapper	iemand wat boodskap aflewer	messenger
aandster	eerste ster wat saans verskyn - Venus	evening star
vonkel	skitter	flicker / shine
speels	spelerig	playful
knipoog	om die oog te knip	wink
spoed	tempo	speed
gedagte	idee	idea
aandklas	klasse in die aand vir mense uit skool	evening classes
omslag	voorop / voorblad	cover

DIE KREATIEWE TEKS :

DIE DAGBOEK-INSKRYWING :

- a) aandster
- b) helder
- c) knipoog
- d) jou
- e) naby
- f) ster
- g) knipoog
- h) gedagte
- i) boodskap
- j) Venus
- k) aandklas
- l) hand
- m) haal
- n) briefie
- o) soentjie
- p) omslag

DIE TITEL :

- 1.1. Figuurlik
- 1.2. Die aandster / Venus
- 1.3. Die bepaalde lidwoord, die, kom voor in die titel en dit maak dit spesifiek.

STROFE 1 :

- 1.4. Aandster
- 1.5. Dit vonkel helder.
- 1.6. "speels"
- 1.7. Aand

- 1.8. Jou – die spreker se geliefde / beminde / nooi.
My – die spreker
- 1.9. Die jou knipoog vir die my.
- 1.10. Die aandster vonkel in die lug en die gevonkel herinner die spreker aan iemand wat sy oë knip.

STROFE 2 :

- 1.11. Naby soos die helderste ster
- 1.12. Ster
- 1.13. Sy is naby soos die helderste ster.
Sy is net die spoed van 'n gedagte weg van hom af.
- 1.14. As hy na haar verlang, hoef hy net aan haar te dink; dan voel dit asof sy by hom is.

STROFE 3 :

- 1.15. Venus
- 1.16. Godin van die Liefde
- 1.17. In die aandklas
- 1.18. Net haar hand uitsteek om die brief / boodskap te kry.
- 1.19. Die brief / boodskap

STROFE 4 :

- 1.20. Hy gebruik die dubbelpunt.
Hy verduidelik wat die "dit" is wat die djy moet afhaal.
- 1.21. 'n Soentjie
- 1.22. Nee, dit is dalk net iets wat 'n soen simboliseer soos die XXX of die lippe van iemand.

VERSTEGNIESE ASPEKTE :

- 1.23. Daar is geen vaste rympatroon nie.
Die versreëls varieer in lengte.
- 1.24. Kaapse Afrikaans
- 1.25.1. Inkeping
- 1.25.2. Om die aandag op die inligting te fokus.
Om die inligting te beklemtoon.
- 1.26.1. "vonkel soe speels vanaand"
- 1.26.2. "van jou / na my"
- 1.26.3. "Djy is naby / soes die helderste ster"
- 1.26.4. Venus
- 1.26.5. djy's
- 1.27. Dat die spreker na sy geliefde verlang en haar mis.
- 1.28. Liefde
- 1.29. Daar sal 'n soentjie op die omslag wees.
- 1.30. Die verkleiningsvorm word gebruik om die gevoel te versterk – sinspeel op emosies.

Die nuwe kind deur Pieter Strauss

WOORDVERKLARINGS :

WOORD	SINONIEM / DEFINISIE	ENGELS
(vas)pen	stop	stop
spore	voetspore	tracks
koningskind	prins / van koninklike herkoms	king's son
skaam	skugter	shy
bedees	skugter	shy
knik	skud kop op positiewe manier	nod
bedank	om dankie te sê	thank
hoort	moet wees	should be
kunsklas	klas vir kuns	Art class
mas	paal	mast
hys	oplig	hoist

DIE E-POS :

- a) oë
- b) vasgepen
- c) skooldrag
- d) onderwyser
- e) hare
- f) skoolreëls
- g) Hector Sobukwe
- h) koningskind
- i) skaam
- j) bedees
- k) geknik
- l) bedank
- m) stil
- n) Tupperware-bakkie
- o) eenkant
- p) alleen
- q) droom
- r) kunsklas
- s) mas
- t) hys
- u) ribbekas
- v) wit
- w) toekoms in
- x) hier

DIE TITEL :

- 1.1. Die digter maak gebruik van die bepaalde lidwoord "die" wat dit spesifiek maak.
- 1.2. "nuwe"

1.3. Leerder se opinie

STROFE 1 :

- 1.4. Dit stop hom in sy spore.
- 1.5. Hulle is in 'n klas.
Die kind dra skooldrag.
Hy staan langs die onderwyser.
Sy hare is volgens die skoolreëls gesny.
- 1.6.1. Akuutteken
- 1.6.2. Om die woord te beklemtoon.

STROFE 2 :

- 1.7.1. Hector verwys eintlik na Hector Pietersen, die seun wat tydens die 1976-onluste deur die apartheidspolisie doodgeskiet is.
Sobukwe dui op die politieke vryheidsvegter, Robert Sobukwe wat 'n belangrike rol in die bevrydingstryd gespeel het.
- 1.7.2. Beide van hulle is belangrike geskiedkundige figure in die Suid-Afrikaanse politieke geskiedenis.
- 1.8. Nee, sy naam is net gekoppel aan belangrike Suid-Afrikaanse figure vandaar die idee van koningskind, want konings is ook bekende figure in hulle lande.
- 1.9. Hy is skaam en bedees.
- 1.10. Nee, want sodra hy gewoond is aan die skool en die leerders, sal hy verander.
Ja, want hy is van nature 'n skaam, bedeesde en eenkant kind.

STROFE 3 :

- 1.11. Nee, want al die leerders in die skool gebruik dit ook.
- 1.12. onder 'n boom
- 1.13. Hy staan daar en droom.

STROFE 4 :

- 1.14. kuns
- 1.15.1. Dit verwys na sy hart.
- 1.15.2. Figuurlik
- 1.15.3. Hy teken pragtige kunswerke wat in sy hart versteek is.
- 1.16. Hy ontsnap uit die klaskamer deur sy kuns.
- 1.17. pen – beteken om iemand te stop
Pen – verwys na 'n skryfding
- 1.18. Hy droom van 'n samelewing sonder apartheid en diskriminasie.
Hy droom dalk van die toekoms waar hy 'n groot en bekende kunstenaar is.

VERSTEGNIESE ASPEKTE :

- 1.19. kwatryn
- 1.20.1. aabb
- 1.20.2. paarrym
- 1.20.3. Dit bind die twee versreë tot 'n hegte eenheid.
- 1.21.1. “ons oëpen jou in jou spore vas”

- 1.21.2. ribbekas
- 1.21.3. koningskind
- 1.21.4. volgens die reëls geskeer

eduresourceza.com